

Family Communication Patterns Affecting Sexual Risk Behaviors amongst Undergraduate Female Students in Bangkok Metropolitan¹

Napatchaya Phoprayun²
Pacharaporn Kesaparakorn³
Mallika Polanan⁴

Received: July 3, 2013

Accepted: July 25, 2013

Abstract

This research aims to examine the demographic characteristics and family background of female students in Bangkok Metropolitan and their family communication patterns (RFCP), to explore the differences in family communication pattern and its implications on their sexual risk behaviors (SRB), and to explore the relationship between their induced sexual risk behaviors and their unsafe sexual behaviors amongst female students in Bangkok Metropolitan. Four hundred questionnaires were being responded by female students who are currently studying in universities at Bangkok Metropolitan and were tabulated statistically with programs, by analyzing the means, standard deviation, Chi-Square, Multivariate Analysis of Variance (MANOVA), and Pearson Correlation. The results are as follows: 1) Demographic characteristics and family background of female students in Bangkok Metropolitan-including geographic origin, personal income, education of mother, occupation of father, occupation of mother, and family income-are significantly correlated with their family communication patterns. 2) Female students Bangkok Metropolitan socialized in the laissez-faire family will have significant induced sexual risk behaviors and unsafe sexual behaviors than those students socialized in protective family, pluralistic family, and consensual family. 3) Female students' induced sexual risk behaviors are significantly correlated with their unsafe sexual behaviors.

Keywords: family communication patterns, sexual risk behaviors, sexual relations, Undergraduate Female Students

¹ Thesis in The Master of Communication Arts Program, Bangkok University

² Graduate student, Master of Communication Arts, Bangkok University, E-mail : napatiti@gmail.com

³ Lecturer in School of Communication Arts, Bangkok University

⁴ Lecturer in School of Communication Arts, Bangkok University

รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร¹

นภัชชญา โปประยูร²

พัชราภรณ์ เกษะประกร์³

มัลลิกา ผลอนันต์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรและภูมิหลังของครอบครัว กับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติไคกำลังสอง การวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวแปรพหุนาม การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ลักษณะทางประชากรและภูมิหลังของครอบครัวของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ภูมิลำเนา รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และรายได้ของครอบครัว เป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญ 2) นักศึกษาหญิงที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ จะมีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยแตกต่างจากครอบครัวแบบปกป้อง เปิดเสรีทางความคิด และเห็นพ้องต้องกันอย่างมีนัยสำคัญ และ 3) นักศึกษาหญิงที่มีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ จะมีความเกี่ยวข้องในทางบวกกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ เพศสัมพันธ์ นักศึกษาหญิง

¹ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

² นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ E-mail : napatitit@gmail.com

³ อาจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

⁴ อาจารย์ประจำ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันการใช้ชีวิตของกลุ่มวัย มีแนวโน้มติดเชื่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ สังคม และค่านิยมที่โน้มเอียงไปทางตะวันตก ส่งผลให้พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ก่อให้เกิดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย การเปลี่ยนคู่นอนบ่อย และการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สวมถุงยางอนามัย ซึ่งเสี่ยงต่อการติดเชื่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ จากผลการสำรวจที่ผ่านมา พบว่าการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2544 เป็นร้อยละ 40 ในปี พ.ศ. 2552 (คณะกรรมการการสาธารณสุข, 2554) และสถานการณ์ผู้ป่วยโรคเอดส์ในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ถึง มีนาคม พ.ศ. 2554 รวมทั้งสิ้น 372,874 ราย มีผู้ป่วยโรคเอดส์ที่เป็นกลุ่มเยาวชน อายุระหว่าง 10 - 24 ปี ร้อยละ 8.93 จากจำนวนผู้ติดเชื่อเอดส์ทั้งหมด และการมีเพศสัมพันธ์ถือเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ติดเชื่อเอดส์มากที่สุด (สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค, 2554) จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าวัยรุ่นมีความเชื่อว่าคุณนอนของตนปลอดภัยกว่าหญิงหรือชายขายบริการ เนื่องจากยังขาดความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน ถือเป็นพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ และอาจนำไปสู่ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (นวลตา อาภาศัพพะกุล, 2549) นอกจากนี้ ผลเสียของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรในกลุ่มวัยรุ่นทำให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และการทำแท้ง พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - 2552 สถิติการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น อายุระหว่าง 15 - 29 ปี มีจำนวนมากขึ้น หรือเฉลี่ยวันละ 361 ราย (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์, 2553)

ซึ่งปัญหาทั้งหมดส่วนใหญ่เกิดจากพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมในกลุ่มวัยรุ่น

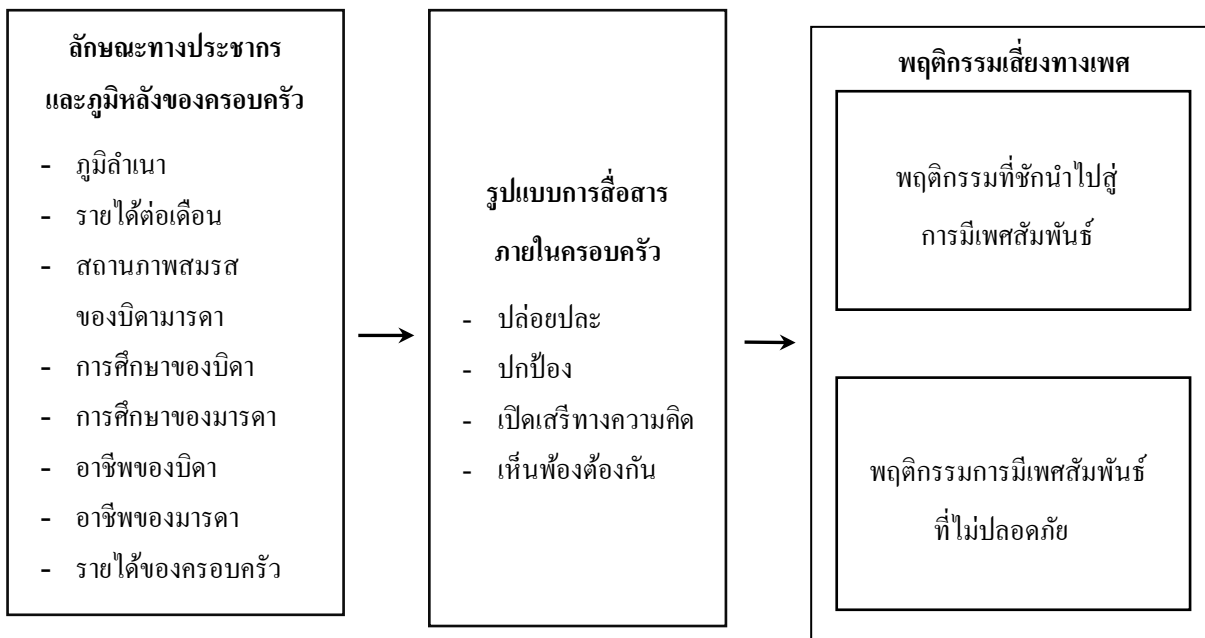
แนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มวัยรุ่นนั้น ควรเริ่มจากสถาบันครอบครัว เพราะเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมขั้นต้น เพื่อให้บุตรหลานมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม (Rosengren, 2000) ซึ่งผลการวิจัยที่ผ่านมา พบว่าครอบครัวที่มีรูปแบบการสื่อสารแตกต่างกัน บุตรจะมีความรู้และทัศนคติในเรื่องเพศต่างกัน (วัชรภรณ์ รังสีกุลพิพัฒน์, 2546) และมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่างกัน (Dong, 2005) แสดงให้เห็นว่าครอบครัวสามารถมีส่วนช่วยให้กลุ่มวัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศลดลงได้ (สุพัตรา อักษรรัตน์, 2549) แต่ในทางกลับกัน ตามแนวคิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อธิบายว่าครอบครัวที่แตกแยกหรือบิดา มารดาปล่อยปละละเลย บุตรจะมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม (จันทร์แรม ทองศิริ, 2539) ดังนั้นครอบครัวโดยเฉพาะรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ซึ่งเปรียบกับลักษณะของสัมพันธภาพระหว่างผู้ปกครองกับบุตร ซึ่งครอบครัวที่มีสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่แตกต่างกัน บุตรจะมีการสนทนา การกล้าแสดงออกซึ่งความคิด การเคารพเชื่อฟัง และความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครองแตกต่างกัน ซึ่งถ้าผู้ปกครองมีการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละละเลยแล้ว บุตรอาจจะรู้สึกห่างเหิน และมีอิสระอย่างเต็มที่ เพราะผู้ปกครองไม่ได้ใส่ใจในตัวบุตร อาจส่งผลให้บุตรพยายามแสวงหาตัวตนและความรักจากกลุ่มเพื่อนและคูรัก ซึ่งเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย โดยเฉพาะ กลุ่ม นักศึกษา ที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงทางเพศ

สูง เพราะจากผลการวิจัยที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษาที่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 86.8 มีค่านิยมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนหลายคน การถูกเนื้อต้องตัวกับคูรักจนถึงขั้นกอดจูบ และค่านิยมการใช้ถุงยางอนามัยเพื่อการคุมกำเนิดอย่างเดียวเท่านั้น ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 97.2 เคยดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์ เคยเที่ยวสถานเริงรมย์ ร้อยละ 88.4 และมีการใช้สื่อกระตุ้นทางเพศ ร้อยละ 76.8 (ศักดิ์ดา สามูล, 2545) จึงเป็นที่มาและความสำคัญของการศึกษาในครั้งนี้ เพราะผู้วิจัยต้องการทราบว่า การสื่อสารภายในครอบครัวรูปแบบใด ที่นักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานครจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำกว่าการสื่อสารภายในครอบครัวรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ปกครองในการปรับการสื่อสารกับบุตรสาว ซึ่งจะ

ช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานครได้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของลักษณะทางประชากรและภูมิหลังของครอบครัวที่มีต่อรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาผลของพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่มีต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว (McLeod & Chaffee, 1972 อ้างใน (Koerner & Fitzpatrick, 2002) อธิบายว่าพฤติกรรมกรรมการสื่อสารภายในครอบครัวสามารถจำแนกออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ แบบปล่อยปละ (Laissez - Faire) ปกป้อง (Protective) เปิดเสรีทางความคิด (Pluralistic) และเห็นพ้องต้องกัน (Consensual) และตามแนวคิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (กองสุขศึกษา, 2546) อธิบายว่า พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเป็นการปฏิบัติตัวของวัยรุ่นที่สามารถชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ รวมถึงการปฏิบัติทางเพศที่ไม่ปลอดภัยจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ซึ่งจากแนวคิดทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น จึงนำมาซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบ 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว (Family Communication Patterns) หมายถึง ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างบิดามารดาหรือผู้ปกครองกับบุตร ซึ่งเกิดจากการสนทนากัน การวางกฎระเบียบแบบแผนภายในครอบครัว และการสนับสนุนให้บุตรกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็น และส่งผลให้สมาชิกมีสัมพันธภาพอันดีต่อกัน สามารถจำแนกการสื่อสารภายในครอบครัวออกเป็น 2 มิติ และประกอบกันเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1.1 การสื่อสารภายในครอบครัวแบบสนับสนุนการสนทนา (Conversation Orientation) หมายถึง แนวทางการสนทนาภายในครอบครัว ที่ผู้ปกครองสนับสนุนให้บุตรแสดงออกซึ่งความคิดเห็น

อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะต้องขัดแย้งกับผู้อื่น และบุตรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจภายในครอบครัว

1.2 การสื่อสารภายในครอบครัวแบบคล้อยตามกัน (Conformity Orientation) หมายถึง แนวทางการสนทนาภายในครอบครัว ที่ผู้ปกครองมีกฎระเบียบให้บุตรปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งบุตรจะต้องเชื่อฟังและทำตามคำสั่งของผู้ปกครองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

1.3 รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ (Laissez - Faire) คือ ลักษณะครอบครัวที่ไม่มีแบบแผนใด ๆ ให้บุตรยึดถือประพฤติปฏิบัติ เพราะผู้ปกครองสนใจแต่การหาเลี้ยงครอบครัวบุตรจึงมีอิสระเต็มที่ และไม่ได้รับการสนับสนุนให้แสดงความคิดเห็น

1.4 รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปกป้อง (Protective) คือ ลักษณะครอบครัวที่บุตรจะต้องเชื่อฟังและทำตามคำสั่งของผู้ปกครองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยไม่ได้รับการสนับสนุนให้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจภายในครอบครัว

1.5 รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเปิดเสรีทางความคิด (Pluralistic) คือ ลักษณะครอบครัวที่ผู้ปกครองสนับสนุนให้บุตรแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี โดยไม่จำเป็นต้องทำตามผู้ปกครอง บุตรจึงกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจภายในครอบครัว

1.6 รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบเห็นพ้องต้องกัน (Consensual) คือ ลักษณะครอบครัวที่ผู้ปกครองสนับสนุนให้บุตรแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ แต่ก็จะต้องไม่ขัดแย้งกับผู้ปกครอง และผู้ปกครองยังคงเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของครอบครัว

2. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ (Sexual Risk Behaviors) หมายถึง การปฏิบัติตัวของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่เสี่ยงต่อการถูกชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์ และการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีการป้องกันหรือป้องกันไม่ถูกวิธี ซึ่งไม่ปลอดภัยจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ประกอบด้วยพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ 2 ด้าน ดังนี้

2.1 พฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การพักอาศัยตามลำพังและอาศัยกับคู่อีก การมีคู่อีกและการแสดงความรักของวัยรุ่น การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การเที่ยวสถานเริงรมย์ การเปิดรับสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ และใช้สื่อในทางที่ผิด การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเสพสารเสพติด และการแต่งการล่อแหลม

2.2 พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยและคุมกำเนิด การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเสพสารเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์ การมีเพศสัมพันธ์โดยการหลังภายนอกช่องคลอด การมีคู่นอนหลายคน การมีเพศสัมพันธ์ชั่วคราว และ การมีเพศสัมพันธ์เพื่อแลกกับสิ่งตอบแทน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี เพศหญิง ซึ่งกำลังศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในกำกับรัฐ และสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะสถาบันที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 400,201 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยเริ่มจากการจัดแบ่งกลุ่มสถาบันการศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 37 สถาบัน จัดเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเอกชน จากนั้นกำหนดโควตาของกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการจับฉลากรายชื่อสถาบัน กลุ่มละ 2 สถาบัน รวมเป็น 10 สถาบัน และลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลสถาบันละ 40 คน โดยรายชื่อสถาบันที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ (บพิตรพิมุข) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (จักรพงษ์อนุารถ) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ นอกจากนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับอาสาสมัครนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 คน โดยใช้กรอบแนวคิดเดียวกันกับการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ผ่านการทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน เครื่องมือประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล และแบบวัดพฤติกรรม จำนวน 2 ฉบับ ที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ เป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง แทบจะไม่ และไม่เคยเลย ได้แก่ 1) แบบวัดรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว โดยถามถึงพฤติกรรมการสนทนาภายในครอบครัว จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.946 แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการ

สื่อสารภายในครอบครัวแบบสนับสนุนการสนทนา จำนวน 15 ข้อ และด้านการสื่อสารภายในครอบครัวแบบคล้อยตามกัน จำนวน 15 ข้อ ซึ่งการจำแนกรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว 4 รูปแบบ โดยใช้วิธีอิงเกณฑ์ของคะแนนรวมในแต่ละด้าน ระหว่าง 15-75 คะแนน ซึ่งแต่ละคนจะมีคะแนนรวมทั้ง 2 ด้าน ประกอบกันเป็นรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ได้แก่ แบบปล่อยปละ (ด้านสนับสนุนการสนทนา 15-45 คะแนน และด้านคล้อยตามกัน 15-45 คะแนน), แบบปกป้อง (ด้านสนับสนุนการสนทนา 15-45 คะแนน และด้านคล้อยตามกัน 46-75 คะแนน), แบบเปิดเสรีทางความคิด (ด้านสนับสนุนการสนทนา 46-75 คะแนน และด้านคล้อยตามกัน 15-45 คะแนน) และแบบเห็นพ้องต้องกัน (ด้านสนับสนุนการสนทนา 46-75 คะแนน และด้านคล้อยตามกัน 46-75 คะแนน) และ 2) แบบประเมินพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิง เป็นแบบประเมินที่ถามถึงการประพฤติปฏิบัติตนที่เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์และการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.948 แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ จำนวน 15 ข้อ และด้านพฤติกรรมที่มีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย จำนวน 15 ข้อ

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรและภูมิหลังของครอบครัวของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ภูมิลำเนา ($\chi^2 = 26.722, p < .001$) รายได้ต่อเดือน ($\chi^2 = 49.063, p < .001$) สถานภาพสมรสของบิดามารดา ($\chi^2 = 62.481, p < .001$) ระดับการศึกษาของบิดา ($\chi^2 = 53.684, p < .001$) อาชีพของบิดา ($\chi^2 = 93.282, p < .001$) อาชีพของมารดา ($\chi^2 = 121.510, p < .001$) และรายได้ของครอบครัว

($\chi^2 = 27.004, p < .001$) จะมีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ส่วนระดับการศึกษาของมารดา ($\chi^2 = 22.658, p < .01$) จะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

2. นักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 ($F_{(6, 210)} = 45.08, p < 0.001, \lambda = 0.36$) และการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ พบว่า 1) นักศึกษาที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ จะมีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ แตกต่างจากครอบครัวแบบปกป้อง ($\bar{X} = 2.16, SD = 0.48$) เปิดเสรีทางความคิด ($\bar{X} = 2.55, SD = 0.54$) และเห็นพ้องต้องกัน ($\bar{X} = 2.42, SD = 0.69$) ด้วยค่าเฉลี่ย MD=1.38, 0.99 และ 1.12 ตามลำดับที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 และ 2) กลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ จะมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ($\bar{X} = 3.56, SD = 0.41$) แตกต่างจากครอบครัวแบบปกป้อง ($\bar{X} = 1.90, SD = 0.34$) เปิดเสรีทางความคิด ($\bar{X} = 2.05, SD = 0.48$) และเห็นพ้องต้องกัน ($\bar{X} = 2.21, SD = 0.51$) ด้วยค่าเฉลี่ย (MD) เท่ากับ 1.66, 1.51 และ 1.35 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีครอบครัวแบบปล่อยปละจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศทั้ง 2 ด้าน สูงกว่าครอบครัวรูปแบบอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด จึงส่งผลให้พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (MD) สูง ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบรายคู่ของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว จำแนกตามพฤติกรรมที่ชัก

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ	การเปรียบเทียบรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว	Mean Difference	Std. Error	Sig.
พฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์	ปล่อยปละ / ปกป้อง	1.377	0.137	0.000
	ปล่อยปละ / เปิดเสรีทางความคิด	0.990	0.120	0.000
	ปล่อยปละ / เห็นพ้องต้องกัน	1.115	0.113	0.000
	ปกป้อง / เปิดเสรีทางความคิด	- 0.387	0.126	0.026
	ปกป้อง / เห็นพ้องต้องกัน	- 0.262	0.119	0.184
	เปิดเสรีทางความคิด / เห็นพ้องต้องกัน	0.125	0.991	0.662
พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย	ปล่อยปละ / ปกป้อง	1.663	0.109	0.000
	ปล่อยปละ / เปิดเสรีทางความคิด	1.511	0.961	0.000
	ปล่อยปละ / เห็นพ้องต้องกัน	1.348	0.090	0.000
	ปกป้อง / เปิดเสรีทางความคิด	- 0.152	0.100	0.517
	ปกป้อง / เห็นพ้องต้องกัน	- 0.315	0.095	0.013
	เปิดเสรีทางความคิด / เห็นพ้องต้องกัน	- 0.163	0.079	0.241

3. นักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ($r = 0.783$, $p < .001$) โดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = 0.50$ ถึง 1.00)

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเป็นไปตามทฤษฎีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว และแนวคิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทางประชากรและภูมิหลังของครอบครัวของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว แสดงให้เห็นว่าลักษณะทางประชากรและภูมิหลังของครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว สอดคล้องกับการศึกษารูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวในประเทศไทยที่ผ่านมาพบว่าวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีการสื่อสารภายในครอบครัวแตกต่างกัน (วุฒิสักดิ์

แดงเหลือง, 2547) และภูมิหลังของครอบครัว ได้แก่ อายุของบิดา อายุของมารดา อายุแรกสมรสของบิดา อาชีพของบิดา รายได้ของบิดา และรายได้ของมารดา จะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว (จุฑานาฏ ผดุงเจริญ, 2543) อีกทั้ง อาชีพของบิดาและมารดาที่แตกต่างกัน มีผลต่อรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่แตกต่างกัน (สุชาพิชญ์ สอนกระโทก, 2549) ดังนั้น ลักษณะทางประชากรของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานครย่อมจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อบุตร ดังที่ ฟ้ำ (นามสมมติ) ได้ให้สัมภาษณ์ถึงรายได้ของครอบครัวที่มีผลต่อการสื่อสารภายในครอบครัวว่า “ฟ้ำมองว่า ครอบครัวที่ไม่ค่อยมีรายได้ น่าจะทำงานกันอย่างเดียว จนไม่ค่อยมีเวลาคุยกับลูก ...อย่างที่บ้านฟ้ำขายของ พ่อก็รับจ้าง ไม่ค่อยได้มีเวลาคุยกัน จะคุยกันที่ก็ค่า ๆ ตอนปิดร้าน และบางที่พ่อก็กลับดึกมาก” ในขณะที่ แอน (นามสมมติ) ได้ให้สัมภาษณ์ถึงอิทธิพลของครอบครัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาที่มีผลต่อสัมพันธ์ภาพภายใน

ครอบครัวของตนว่า “...ถ้าพ่อกับแม่ทะเลาะกัน หรือ เลิกกัน แอนก็ไม่ว่าจะเข้าข้างใครดี ครอบครัวคง แยกแยก ...จะเล่าให้ฟังว่า ครั้งหนึ่งพ่อเคยมีเมียน้อย และตอนที่แม่จับได้ ทะเลาะกันใหญ่โต ในช่วงนั้นมัน ทำให้เราไม่ค่อยอยากคุยกับพ่อสักเท่าไร บางทีเจอ กันก็จะเมิน ๆ ใส่กันบ้าง ...ยอมรับว่าโกรธพ่อกันนะ” ซึ่งอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อบุตรนั้น เห็นได้ ชัดจากลักษณะการเลี้ยงดูของครอบครัวไทย ที่แม่ บุตรจะเติบโตเป็นวัยรุ่นตอนปลายแล้วก็ตาม (อายุ ระหว่าง 18-22 ปี) ซึ่งเป็นวัยที่จะเข้าใจวัยรุ่นผู้ใหญ่ และมีพัฒนาการทางด้านร่างกายสมบูรณ์เต็มที่ (Tracey, 2005) แต่บิดามารดาหรือผู้ปกครองก็ยังคง ไม่ปล่อยให้บุตรใช้ชีวิตด้วยตนเองตามลำพัง ผู้ปกครองยังมองว่าบุตรเป็นเด็กของตนอยู่เสมอ จึง จำเป็นจะต้องปกป้องคุ้มครองบุตรเท่าที่จะทำได้ เพราะ ตนมีประสบการณ์มากกว่าหรืออาบน้ำร้อนมาก่อน บุตร เนื่องจากผู้ปกครองมีหน้าที่ให้ความรัก อบรม เลี้ยงดู ดูแลสุขภาพ หาเลี้ยงครอบครัว และผลิต สมาชิก (Friedman, 1998) จึงจำเป็นต้องให้การ อบรมสั่งสอนทั้งโดยตรงหรือคอยเฝ้าดูอยู่ห่าง ๆ ซึ่ง สอดคล้องกับ ทฤษฎีความผูกพันใกล้ชิด (Attachment Theory) ที่ให้ความสำคัญของความ ผูกพันใกล้ชิดของผู้เลี้ยงดูกับการพัฒนาบุคลิกภาพ ของบุตร ซึ่งมองว่ามนุษย์ทุกคนจะมีสัญชาตญาณใน การปกป้องคุ้มครองบุคคลที่ไม่สามารถช่วยตนเองได้ หรืออ่อนแอกว่าตนอยู่เสมอ โดยเฉพาะบุตรของตน จึงทำให้เกิดการพัฒนาความรู้สึกรู้สึกผูกพันใกล้ชิด ระหว่างบุตรกับผู้เลี้ยงดู ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยปกป้อง คุ้มครองบุตรเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาในสังคมที่มี ความแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้เลี้ยงดูคนแรกเป็น สำคัญ อีกทั้ง ความผูกพันใกล้ชิดนี้จะเริ่มตั้งแต่เป็น วัยทารกและต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต (Bowlby,

1988) สรุปได้ว่าลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน ไปในแต่ละครอบครัว ย่อมส่งผลต่อรูปแบบการ สื่อสารภายในครอบครัวที่แตกต่างกัน ยิ่งไปกว่านั้น จากการที่พบภูมิหลังของครอบครัว ได้แก่ สถานภาพ สมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดาและ มารดา อาชีพของบิดาและมารดา จะมีความสัมพันธ์ กับรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวในระดับที่ ค่อนข้างสูง อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมครอบครัวไทยที่ บิดามารดาหรือผู้ปกครองยังคงมีอิทธิพลต่อบุตรหรือ สมาชิกภายในครอบครัวเสมอไม่ว่าบุตรจะเติบโตแล้ว ก็ตาม

2. นักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่มี รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ และ พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยแตกต่างกัน โดยในรายละเอียด พบว่านักศึกษาที่มีครอบครัวแบบ ปล่อยปละ จะมีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมี เพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ ปลอดภัยแตกต่างจากครอบครัวแบบปกป้อง เปิดเสรี ทางความคิด และเห็นพ้องต้องกันอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากครอบครัวแบบปล่อยปละ เป็นครอบครัวที่ ไม่มีแบบแผนให้บุตรยึดถือประพฤติปฏิบัติ และ ไม่สนับสนุนให้บุตรแสดงความคิดเห็นหรือเปิดเผยตัวตน บุตรจึงมีอิสระอย่างเต็มที่ (Eswara, 1974) จึงส่งผล ให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ และพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยสูงกว่า ครอบครัวรูปแบบอื่น ๆ ตามที่ ทราาย (นามสมมติ) ให้ สัมภาษณ์ถึงการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีผลต่อ การเที่ยวสถานเริงรมย์ของตนว่า “...ถ้าพ่อแม่จู้จี้ คอยแต่สั่งห้ามโน่นห้ามนี่ อาจทำให้อึดอัด และไม่ ยากอยู่บ้าน จนต้องออกไปเที่ยวกับเพื่อน ...ก็มีบ้าง บางทีไม่อยากอยู่บ้าน เพราะรำคาญพ่อแม่” ในขณะที่

ที่ดาว (นามสมมติ) กล่าวถึงการปล่อยปลละเลเยของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของตนว่า “...ถ้าครอบครัวปล่อยพริ่มากจนเกินไป ไม่มีใครคอยดูแล คอยห้าม ...จะออกไปเที่ยวไหนก็ได้ อาจทำให้เรายังอยากออกเที่ยวกลางคืน ...ก็ทีที่เที่ยวนี้อะแหละ ทำให้ดาวพบเจอกับผู้ชาย และก็ซักชวนไปมีอะไรกันต่อ” แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางด้านสุขภาพในกลุ่มวัยรุ่น (ปริณาสายสูง, 2541) ส่วนครอบครัวแบบปกป้อง (Protective) ที่มีลักษณะของการสื่อสารแบบคล้ายตามกัน (Conformity Orientation) ในระดับสูง ซึ่งเป็นครอบครัวที่อบรมสั่งสอนบุตรหลานอย่างเคร่งครัดในกรอบระเบียบของวัฒนธรรมไทย (วนิดา วงษาพรหม, 2551) จะช่วยเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ดี เป็นไปตามทฤษฎีความผูกพันใกล้ชิด ในประเภทความผูกพันใกล้ชิดแบบปกป้อง (Secure Attachment) เป็นภาวะบุตรได้รับความรัก การปกป้อง และดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากผู้เลี้ยงดู บุตรจะแสวงหาความใกล้ชิดและรู้สึกปลอดภัยเมื่อได้อยู่กับผู้เลี้ยงดูหรือครอบครัว (Bowlby, 1969) ดังนั้นความผูกพันใกล้ชิดระหว่างผู้ปกครองกับบุตรจะช่วยให้บุตรมีพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ ซึ่งบุตรจะรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่อได้อยู่ในครอบครัว ซึ่งบิดามารดาควรทำความเข้าใจถึงการแสดงออกของบุตรอย่างถูกต้อง และต้องสนองความต้องการอย่างเหมาะสม ซึ่งบุตรจะแสดงออกแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงวัย (กรมสุขภาพจิต, 2548) ดังนั้นทุกครอบครัวจึงควรใส่ใจบุตรสาววัยรุ่นอย่างใกล้ชิดในลักษณะของการเฝ้าระวังไม่ใช่การควบคุม รวมทั้งสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม มารดาควรวางตัวเป็นรุ่นพี่ที่พร้อมให้คำปรึกษาในเรื่องเพศศึกษา ส่วนบิดาควรวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เปรียบเสมือนตัวแทนของการสร้างวินัยภายใน

ครอบครัว (วิทยา นาควัชระ, 2544) ตามที่บุญญาภา แจ็งสี (2544) ทำการศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อความผูกพันใกล้ชิด การเห็นคุณค่าในตนเอง และการยอมรับตนเอง พบว่านักศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธทอดทิ้งและแบบปกป้องมากจนเกินไป ส่วนนักศึกษาที่ไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใส่ใจ

3. นักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยในระดับสูง แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ย่อมจะมีผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ตามแนวคิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิง พฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (สุพัตรา อักษรรัตน์, 2549) เนื่องจากการปฏิบัติตัวของวัยรุ่น เช่น การพักอาศัยโดยปราศจากผู้ปกครอง การมีคูรักและการแสดงความรัก การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การเที่ยวสถานเริงรมย์ การเปิดรับสื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ การนัดพบเพื่อนชายจากอินเทอร์เน็ต การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเสพยาเสพติด และการแต่งการล่อแหลมของวัยรุ่นหญิง เป็นการกระทำที่เสี่ยงต่อการถูกชักจูงให้มีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการติดต่อกันระหว่างเพศ โดยเฉพาะเพศหญิงมักจะมีอารมณ์ใจในเสน่ห์หาของตน ดังนั้นถ้าวัยรุ่นชายและหญิงได้ใกล้ชิดสนิทสนมกันย่อมจะไปมีเพศสัมพันธ์กันทั้งที่เต็มใจหรือไม่เต็มใจก็ตาม จาก การวิจัยของ พิมพิชา สุพัตกุล (2551) พบว่าเหตุผล

หลักของการมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืนในวัยรุ่นชาย เกิดจากปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ร้อยละ 60 ได้แก่ ความยั่วยวนของคู่นอน เป็นต้น ในขณะที่เหตุผลของฝ่ายหญิง เกิดจากปัจจัยภายในบุคคล ร้อยละ 60 ได้แก่ ความภาคภูมิใจในเสน่ห์ทางเพศของตน อีกทั้งปัจจัยที่ว่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืน คือ การมีค่านิยมและทัศนคติที่ดีต่อการมีเพศสัมพันธ์ข้ามคืน การขาดการสื่อสารภายในครอบครัว การเคยมีประสบการณ์ทางเพศในอดีต ความพึงพอใจในตัวคู่นอนข้ามคืน การเห็นแบบอย่างในสังคม การตามแบบอย่างกลุ่มเพื่อน การแยกตัวมาพักอาศัยคนเดียวหรืออยู่กับเพื่อน และการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของพฤติกรรมที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ และปัจจัยภายในบุคคล เช่น ค่านิยมและทัศนคติต่อการมีเพศสัมพันธ์ ประสบการณ์ทางเพศ ความพึงพอใจในตัวคู่นอน เป็นต้น รวมทั้งกลุ่มที่มีอิทธิพล เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน และคูรักหรือเพื่อนชาย เป็นต้น ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน ถือว่าเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น (จันทร์แรม ทองศิริ, 2539) และกลุ่มเพื่อนยังมีผลต่อค่านิยมการมีคูรัก ค่านิยมการแสดงความรัก ค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ค่านิยมการให้คุณค่าของพรหมจรรย์ และค่านิยมการทำแท้ง โดยที่ค่านิยมทั้งหมดเกิดจากการยอมรับค่านิยมทางเพศจากกลุ่มเพื่อน (สุพัตรา บุญญานุภาพพงศ์, 2548) อีกทั้ง ในกลุ่มหญิงที่ไม่พร้อมตั้งครรรค์ ที่ตัดสินใจทำแท้ง เพราะได้รับคำแนะนำจากเพื่อน (อรอนงค์ วงศ์วิริยากร, 2551) นอกจากนี้ คูรักหรือเพื่อนชายที่คบหาดูใจกัน ถือว่าเป็นผู้ที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการชักชวนให้มีเพศสัมพันธ์โดยตรง (บัวทิพย์ ใจตรงดี,

2545 และสำนักส่งเสริมและพิทักษ์เยาวชน, 2551) ซึ่งมักจะเริ่มจากมิตรภาพไปสู่ความรัก และนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์เพื่อแสดงความรัก โดยพฤติกรรมการมีคูรักของวัยรุ่นที่ชักนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ได้แก่ การมีอิสระในการเที่ยวพาราสิ การมีคูรัก การนัดพบและไปเที่ยวกันตามลำพัง การไปมาหาสู่กับเพื่อนต่างเพศ และการสัมผัสถูกเนื้อต้องตัว โอบ กอด จูบ หอมแก้ม กับเพื่อนต่างเพศ (แสง อัมพา บำรุงธรรม, 2543) ดังนั้น กลุ่มเพื่อนและคูรักหรือเพื่อนชาย ถือเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิง ตามที่ แอน (นามสมมติ) ให้สัมภาษณ์ถึงการเที่ยวสถานเริงรมย์ และนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ของตนว่า “...แอนเที่ยวกลางคืนเป็นประจำ ส่วนมากไปกับเพื่อน ...ก็ไปกับแฟนบ้างแต่ไม่บ่อย ...ก็ถูกชวนไปมีอะไรแทบจะทุกครั้งนะ จากเพื่อนของเพื่อนบ้าง หรือไม่กี่คนที่เพิ่งรู้จักกัน แต่ถ้าคืนไปไหนไปกับแฟน ก็จะไปมีอะไรกันต่อ” และในขณะที่เมย์ (นามสมมติ) กล่าวถึงอิทธิพลของคูรักที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรรค์ไม่พึงประสงค์ว่า “...ก็มีอะไรกับแฟนนานๆ ครั้ง เวลาที่แวะไปหาแฟนที่ห้อง ...เวลามีอะไรกันก็มักจะใช้ถุงยางเป็นประจำนะ แต่มีบ้างที่ไม่ใช้เพราะแฟนขอ ...จะใช้วิธีการคุมกำเนิดด้วยการนับวัน และกินยาฉุกเฉินแทน แต่ก็ก็มีบ้างที่จะออกข้างนอก” เป็นไปตามแนวคิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ อธิบายว่า กลุ่มเพื่อนและคูรักถือเป็นปัจจัยเอื้ออำนวย (Enabling Factors) ที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศให้สะดวกยิ่งขึ้น เห็นได้จากกลุ่มดังกล่าวมีอิทธิพลต่อค่านิยม ความเชื่อ และความเข้าใจเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการคุมกำเนิด

ที่ผิดวิธี ซึ่งมีผลทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย (จันทร์แรม ทองศิริ, 2539)

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

1. สถาบันครอบครัวควรใช้ผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลในการให้ความสำคัญกับการสื่อสารภายในครอบครัว ซึ่งจะช่วยบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยม อุปนิสัย และพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงามตามกฎหมายระเบียบที่สังคมวางไว้ เนื่องจากรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้น ผู้ปกครองควรสร้างความใกล้ชิดและสนทนากับบุตรสาวในลักษณะปกป้อง ซึ่งเป็นลักษณะที่ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมไทยมากที่สุด ที่ผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกับบุตร และมีระเบียบแบบแผนให้บุตรยึดถือปฏิบัติ ย่อมส่งผลให้บุตรสาวมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำกว่าครอบครัวรูปแบบอื่น แต่ในทางตรงกันข้าม ควรหลีกเลี่ยงการสื่อสารภายในครอบครัวแบบปล่อยปละ เพราะผู้ปกครองใส่ใจกับการหาเลี้ยงครอบครัวมากกว่าการดูแลบุตร ย่อมจะเป็นการให้อิสระแก่บุตรสาวในการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ

2. หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทางเพศของวัยรุ่น ควรใช้ผลการวิจัยนี้เป็น หลักฐานในการกำหนดนโยบายและวางแผนทางในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงอย่างถูกต้อง ซึ่งองค์กรต่างๆ ควรร่วมมือในลักษณะภาคีเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศอย่างจริงจัง โดยเริ่มจากการรณรงค์ให้สถาบันครอบครัวในเครือข่ายหรือในชุมชน ให้ตระหนักถึงการสื่อสารภายในครอบครัว เพื่อสร้างความใกล้ชิดระหว่างผู้ปกครองกับบุตรสาว

เพราะครอบครัวที่เข้มแข็งไม่ปล่อยปละละเลยบุตรจะสามารถเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศได้ดี พร้อมกันนี้ควรดำเนินการรณรงค์ให้วัยรุ่นหญิงในประเทศไทยแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องดีงามตามวัฒนธรรมไทย และให้ตระหนักถึงการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ รวมทั้งมีความรู้ในเรื่องการคุมกำเนิดอย่างถูกต้อง ซึ่งจะช่วยลดระดับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษารูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวตามการรับรู้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองร่วมด้วย ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวอย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวของนักศึกษาหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ เพื่อวิเคราะห์ว่ามีรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และครอบครัวรูปแบบใดที่นักศึกษาจะมีเพศสัมพันธ์น้อยที่สุด ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงอิทธิพลของรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว ที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นหญิงมากยิ่งขึ้น

3. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงร่วมด้วย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเชิงนโยบาย การป้องกันปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิงต่อไป เช่น ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทัศนคติและค่านิยมต่อการมีเพศสัมพันธ์ การรับรู้ผลของการมีเพศสัมพันธ์ การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศ การเปิดรับ

ข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศ อิทธิพลของกลุ่มทางสังคม โครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตัวเอง เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศรอบด้านมากยิ่งขึ้น

4. การวิจัยครั้งต่อไปควรดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับสมาชิกภายในครอบครัวท่านอื่นๆ ร่วมด้วย โดยเฉพาะบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัว และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของบุตรสาวตามการรับรู้ของผู้ปกครองในเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2548).

แนวคิดทฤษฎีและปัจจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูก. สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2554. จาก <http://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=969>.

กองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2546). แนวคิด กรอบการวิจัย การพัฒนาทิศทางการพฤติกรรมสุขภาพ. นนทบุรี: โรงพิมพ์กองสุขศึกษา.

คณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา. (2554). สรุปผลการประชุม คณะกรรมการการสาธารณสุข วุฒิสภา ครั้งที่ 3/2554 วันพุธที่ 12 พฤษภาคม 2554 พิจารณาผลการสำรวจสุขภาพของประชาชนไทยและการพัฒนาเครื่องชี้วัดภาวะโรคและปัจจัยเสี่ยง. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

จันทร์แรม ทองศิริ. (2539). พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นในอำเภอเมืองจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จุฑานาฏ ผดุงเจริญ. (2543). อิทธิพลของรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวที่มีต่อทัศนคติในการเลือกคู่อุปการและการสมรส: ศึกษาเฉพาะนักศึกษาปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นวลตา อากาศพะกุล. (2549). เพศสัมพันธ์และการใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มเยาวชนที่มาใช้บริการในแหล่งชุมชนวัยรุ่น กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร. *สงขลานครินทร์เวชสาร*, 24(6), 476-481.

บัวทิพย์ ใจตรงดี. (2545). ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นหญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญญาภา แจ็งสี. (2544). การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อความผูกพันใกล้ชิด การเห็นคุณค่าในตนเอง และการยอมรับตนเองของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและไม่เสี่ยง ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตพระนครใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พิมพ์ิชา สุพัตกุล. (2551). การเห็นคุณค่าในตนเอง ความรู้เรื่องโรคเอดส์ และเหตุผลของวัยรุ่นตอนปลายที่มีพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ข้ามคืน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วนิดา วงษาพรหม. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวกับระดับความเครียดของวัยรุ่น: กรณีศึกษา

- โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัด
อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- วัชรภรณ์ รังษีกุลพิพัฒน์. (2546). *รูปแบบการสื่อสารภายในครอบครัวที่มีผลต่อความรู้และทัศนคติในเรื่องเพศ: ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- วิทยา นาควัชระ. (2544). *ตอบปัญหาการเลี้ยงลูกและวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ก๊วยบู๊ค.*
- วุฒิศักดี แต่งเหลือง. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารภายในครอบครัว และความก้าวร้าวของเยาวชนชาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ศักดิ์ดา สามูล. (2545). *การศึกษาค่านิยมและพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2554). *สถานการณ์ผู้ป่วยเอชไอวี วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2554. นนทบุรี: สำนักกระบวนวิชา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.*
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เยาวชน สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนา
- สังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2551). *รายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชน ประจำปี 2548-2550. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.*
- สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2553). *การตั้งครภภในวัยรุ่นและเยาวชนปัญหาใคร? [แผ่นพับ]. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.*
- สุชาพิชญ์ สอนกระโทก. (2549). *รูปแบบการสื่อสารในครอบครัวกับความรู้และทัศนคติเรื่องเพศของนักศึกษาอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- สุพัตรา บุญญาภาพพงศ์. (2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุพัตรา อักษรรัตน์. (2549). *หน้าที่ของครอบครัวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.*
- แสงอัมพา บำรุงธรรม. (2543). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมทางเพศวัยรุ่นในเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*

- อรอนงค์ วงศ์วิริยากร. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อการทำแท้งและการตั้งครรภ์ต่อไปของหญิงที่ไม่พร้อมตั้งครรภ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and loss: Volume 1: Attachment*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Clinical applications of attachment theory*. London: Routledge.
- Charoenthaweesub, M. (2011). Thai family communication patterns: parent-adolescent communication and the well-being of Thai families. *Special Issue of the International Journal of the Computer, the Internet and Management, 19*, 84.1-84.6.
- De Fleur, M. L. (1970). *Theories of mass communication*. New York: David McKay.
- Dong, Q. (2005). The impact of family communication patterns and perceptions of risky behavior: A social cognitive perspective. *Journal of the Northwestern Communication Association, 34*, 93-106.
- Elizabeth, E. G. (2009). Revised family communication patterns instrument (RFCP). In B. Rubin, M. Rubin, E. Graham, M. Perse, & R. Seibold (Ed.). *Communication research measures II: A sourcebook*, 315-323.
- Eswara, H. S. (1974). *Family communication patterns and attitude change: An interpersonal approach to the study of social influence*. Mysore: University of Mysore Press.
- Friedman, M. M. (1998). *Family nursing: Research, Theory, & Practice* (4th ed.). Stamford: Appleton & Lange.
- Koerner, A. F., & Fitzpatrick, M. A. (2002). Toward a theory of family communication. *Communication Theory, 12*, 70-91.
- Main, M., & Solomon, J. (1990). Procedures for identifying infants as disorganized/disoriented during the Ainsworth strange situation. In M. T. Greenberg, D. Cicchetti & E.M. Cummings (Ed.), *Attachment during the preschool years: Theory, research and intervention*, Chicago, IL: University of Chicago Press. 121-160.
- McLeod, J. M., Chaffee, S. H., & Wackman, D. B. (1966). *Family communication patterns and communication research*. Paper presented at the annual meeting of the Association for Education in Journalism, IA.

